Elektronicznie podpisany przez:
Aldona Pruska; RIO
dnia 11 lipca 2024 r.

Uchwała Nr 14/778/2024

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu

z dnia 10 lipca 2024 r.

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1325) w związku z art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, z późn. zm.) Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu:

stwierdza nieważność

§ 4 i § 5 uchwały Nr III/31/2024 Rady Gminy Brzeziny z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie zarządzenia poboru w drodze inkasa, określenia inkasentów oraz wysokości wynagrodzenia za inkaso należności pieniężnych od osób fizycznych z tytułu podatku rolnego, leśnego, od nieruchomości oraz w formie łącznego zobowiązania pieniężnego na terenie Gminy Brzeziny, z powodu sprzeczności z przepisami wskazanymi w uzasadnieniu do uchwały.

Uzasadnienie

Przedmiotową uchwałą, doręczoną tut. Izbie w dniu 2 lipca 2024 r., Rada Gminy Brzeziny, powołując się na art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym, art. 6 ust. 12 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, art. 6b ustawy o podatku rolnym, art 6 ust. 8 ustawy o podatku leśnym oraz art. 28 § 4 ustawy Ordynacja podatkowa, zarządziła pobór w drodze inkasa podatków: od nieruchomości, rolnego, leśnego od osób fizycznych oraz należności pieniężnych od osób fizycznych w formie łącznego zobowiązania pieniężnego, a także wyznaczyła inkasentów ww. podatków oraz wysokość wynagrodzenia za inkaso.

Na podstawie art. 61 § 1 i 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego w związku z art. 91 ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu zawiadomiła Przedstawicieli Gminy o wszczętym postępowaniu nadzorczym w odniesieniu do ww. uchwały, wyznaczając termin jej rozpatrzenia na dzień 10 lipca 2024 r.

Rozpatrując sprawę uchwały na posiedzeniu w ww. dniu Kolegium Izby ustaliło i zważyło, co następuje.

Przepis art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, że do wyłącznej kompetencji rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawie podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach.

Zgodnie z art. 6 ust. 12 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 70, z późn. zm.), art. 6b ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 333) oraz art. 6 ust. 8 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 888, z późn. zm.) oraz stosownie do art. 28 § 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383, z późn. zm.) rada gminy może zarządzić pobór podatku od nieruchomości od osób fizycznych, podatku rolnego od osób fizycznych i podatku leśnego od osób fizycznych w drodze inkasa, wyznaczać inkasentów ww. podatków i określać wynagrodzenie za inkaso.

W wykonaniu dyspozycji ww. przepisów Rada Gminy Brzeziny zarządziła na terenie Gminy pobór należności pieniężnych od osób fizycznych z tytułu podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od nieruchomości oraz w formie łącznego zobowiązania pieniężnego w drodze inkasa (§ 1 uchwały),

wyznaczyła inkasentów ww. podatków (§ 2 uchwały) oraz określiła wysokość wynagrodzenia za inkaso (§ 3 uchwały).

Natomiast w § 4 i § 5 badanej uchwały Rada Gminy postanowiła, że:

„Wynagrodzenie ustalone w § 3 wypłaca się raz na kwartał do ostatniego dnia danego kwartału." oraz *„Inkasent nie jest uprawniony do samodzielnego potrącania swojego wynagrodzenia z pobranych podatków."*.

W ocenie Kolegium Izby przywołane powyżej zapisy § 4 i § 5 uchwały, określające termin wypłaty wynagrodzenia za inkaso oraz ustanawiające zakaz samodzielnego potrącania swojego wynagrodzenia przez inkasenta, zostały ustanowione z przekroczeniem kompetencji określonych ww. przepisami ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, ustawy o podatku rolnym oraz ustawy o podatku leśnym, ponieważ takich możliwości dla organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego ustawodawca w nich nie przewidział.

Kompetencje takie nie wynikają również z przepisu art. 28 § 4 ustawy Ordynacja podatkowa, który ma zastosowanie w sprawach dotyczących podatków i opłat lokalnych.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 29 czerwca 2017 r., sygn. akt I SA/Po 212/17, stwierdził - powołując się na dotychczasowe orzecznictwo sądów administracyjnych – *że jeżeli katalog spraw, w zakresie których ustawodawca upoważnił radę gminy do określenia szczegółowych zasad postępowania, jest zamknięty, to rada ta może dokonywać regulacji prawnych tylko w takim zakresie, w jakim została do tego upoważniona. Ponadto, jeżeli dany przepis i wskazane w nim elementy mają charakter wyczerpujący, to nie jest dopuszczalna wykładnia rozszerzająca zastosowanie tego przepisu w odniesieniu do innych kwestii, które nie zostały w nim wymienione. (...).* Mając powyższe na uwadze Sąd podzielił stanowisko skarżących (tj. prokuratora i Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu), że stanowienie przez radę gminy w zakresie terminu wypłaty wynagrodzenia za inkaso nie znajduje umocowania w art. 19 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

Jakkolwiek w ww. sprawie Sąd uznał za wadliwe zapisy ustalające termin wypłaty wynagrodzenia za inkaso opłat lokalnych, to stanowisko Sądu będzie aktualne również w odniesieniu do inkasa podatków lokalnych.

Podkreślić należy, że zgodnie z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.) organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Każde zatem działanie organu władzy publicznej musi znajdować umocowanie w przepisach prawa upoważniających do podjęcia danego aktu prawnego. Z kolei art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, że do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat, jednakże organ stanowiący ma to czynić w granicach określonych w ustawach.

Mając powyższe na uwadze Kolegium Izby postanowiło jak w sentencji.

Przewodnicząca Kolegium
Regionalnej Izby
Obrachunkowej w Poznaniu

Grażyna Wróblewska
/-/ z up. Aldona Pruska

Pouczenie: Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu, za pośrednictwem Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.